

Oponentský posudek disertační práce

Univerzita Karlova	
Fakulta	Pedagogická
Studijní program	Speciální pedagogika
Studijní obor	Speciální pedagogika
Uchazeč	PhDr. Petr Prokop
Pracoviště	
Disertační práce	Osamostatňování klientů zařízení náhradní výchovné péče v mezinárodním srovnání
Oponent	Doc. PaedDr. Petr Franiok, Ph.D.
Pracoviště	Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě

Text posudku

Téma disertační práce PhDr. Petra Prokopa bylo zvoleno aktuálně. Sociální a vzdělávací politika České republiky stále hledá účinné, efektivní způsoby zařazování klientů opouštějících zařízení náhradní výchovné péče do společnosti. Disertační práce obsahuje 219 textových stran. Autor uvádí v seznamu literatury celkem 119 odborných pramenů včetně zdrojů legislativní povahy. Cizojazyčné odborné prameny (anglické, francouzské, polské, ruské, bulharské) jsou zastoupeny v seznamu v dostatečném počtu. Přílohová část obsahuje 2 položky – vzor a instrukce rozhovoru s klientem a vzor a instrukce rozhovoru s vychovatelem.

Disertační práce Petra Prokopa je klasicky rozčleněna na teoretickou a empirickou část. Poměr rozsahu teoretické a empirické části je v předložené disertační práci vyvážený. Na čtyři kapitoly teoretické části disertační práce navazují tři kapitoly obsahující výzkumný projekt. Stěžejním tématem a hlavním cílem disertační práce Petra Prokopa je problematika osamostatňování klientů v systému náhradní výchovné péče. Uvedenou problematikou se autor zabýval především z pohledu:

1. role výchovné instituce v procesu osamostatňování,
2. vlivu biologické rodiny na proces osamostatňování,
3. problémů socializace a sociálního zrání, legislativních problémů spojených s odchodem klientů výchovných zařízení do běžného života.

Doktorand v práci reflektoval rovněž další související problémy při osamostatňování klientů.

Disertační práci tvoří celkem 7 rozsáhlejších kapitol a obligatorní úvod a závěr. První čtyři

kapitoly představují teoretickou část disertační práce. Přičemž kapitola 1 a kap. 2 (Náhradní výchovná péče, Klienti zařízení náhradní výchovné péče) představují základní teoreticko-epistemologická východiska reflektované problematiky. Kapitola 3 Osamostatňování klientů a kapitola 4 Osamostatňování klientů v mezinárodním srovnání vytvářejí svým obsahem vhled a srovnávací studii k této problematice v České republice a v Polsku. Obsah čtvrté kapitoly (ve které již doktorand jasně uvedl použitou metodologii) se zabývá aktuální situací nejen v ČR a Polsku, ale rovněž v Rusku a Bulharsku s tím, že kapitolu uzavírají dva příklady dobré praxe z Francie a Ruska. V uvedených kapitolách autor práce převážně čerpal z cizojazyčných odborných pramenů.

Praktická - empirická část disertační práce obsahuje výzkumný projekt kvalitativní povahy, který je uveden metodologií šetření (kapitola 5 – str. 100). Cílem kvalitativně orientovaného výzkumného šetření byla v podstatě interpretace sociální reality. Pro hloubkové studium jednotlivých případů použil doktorand kromě dalších rovněž metodu pozorování a rozhovoru. Zejména metoda strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami je v kapitole 5.2 podrobně popsána. Samotné výzkumné šetření provedl doktorand u respondentů v ČR a v Polsku. Z hlavního cíle – blíže se seznámit s procesem osamostatňování vyplynuly dílčí cíle a 7 výzkumných otázek. Poměrně rozsáhlé výzkumné šetření je v následující kapitole detailně interpretováno. Lze konstatovat, že cíl výzkumu byl splněn. V závěrech práci jsou rovněž obsaženy návrhy a doporučení v rámci Standardů péče o klienty zařízení.

Disertační práce je vypracována pečlivě s odpovídající stylistickou úrovní. Zcela ojediněle se vyskytují chyby – překlepy (např. na str. 114 - kap. 6.5 - nadpis kapitoly). Po jazykové stránce disertační práce zcela odpovídá požadavkům stanoveným na tento typ prací. Počet stran práce i počet titulů zdrojové literatury je možno považovat za nadstandardní.

Dotazy oponenta k obhajobě

1. Jaké rozdíly našel doktorand v aspiracích a cílech u respondentů v ČR a v Polsku?
2. Jak se mohou výsledky provedeného výzkumného šetření uplatnit v praxi následné péče?

Závěr

Předložená disertační práce PhDr. Petra Prokopa je příspěvkem k řešení dílčí problematiky v rámci oboru pedagogika, event. speciální pedagogika. V rámci zpracování disertační práce prokázal autor vysoké odborné znalosti, schopnost práce s odbornou literaturou českou i zahraniční i samostatnou tvůrčí práci při výzkumné činnosti. Disertační práce splňuje obsahové i formální požadavky oboru.

Doporučuji, aby disertační práce PhDr. Petra Prokopa byla přijata k obhajobě.

V Ostravě dne 29. června 2015

Doc. PaedDr. Petr Franiok, Ph.D.